Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kolmas jaosto)

3 päivänä helmikuuta 2025*

Kumoamiskanne – Päätös 2006/928/EY – Yhteistyötä ja Romanian edistymisen seurantaa koskeva järjestelmä tiettyjen arviointiperusteiden täyttämiseksi oikeuslaitoksen uudistamisen ja korruption torjunnan alalla – Päätös (EU) 2023/1786, jolla kumotaan päätös 2006/928 – Toimi ei koske kantajaa suoraan – Tutkimatta jättäminen

Asiassa T-1126/23,

Asociația Inițiativa pentru Justiție, kotipaikka Constanța (Romania), edustajinaan asianajajat V.-D. Oanea ja C. Zatschler,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään K. Herrmann, T. Maxian Rusche, P. Van Nuffel ja I. Rogalski,

vastaajana,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit P. Škvařilová-Pelzl, joka hoitaa puheenjohtajan tehtäviä, I. Nõmm ja D. Kukovec (esittelevä tuomari),

kirjaaja: V. Di Bucci,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisen vaiheen ja erityisesti

– oikeudenkäyntiväitteen, jonka komissio teki unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 19.2.2024 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla,

– kantajan unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 11.4.2024 toimittamat huomautukset oikeudenkäyntiväitteestä,

– unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 22.2.2024 jätetyn Romanian väliintulohakemuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

määräyksen

1 Kantaja Asociaţia Iniţiativa pentru Justiţie vaatii SEUT 263 artiklaan perustuvalla kanteellaan kumoamaan yhteistyötä ja Romanian edistymisen seurantaa koskevan järjestelmän perustamisesta tiettyjen arviointiperusteiden täyttämiseksi oikeuslaitoksen uudistamisen ja korruption torjunnan alalla tehdyn komission päätöksen 2006/928/EY kumoamisesta 15.9.2023 annetun komission päätöksen (EU) 2023/1786 (EUVL 2023, L 229, s. 94; jäljempänä riidanalainen päätös).

Asian tausta ja riidanalainen päätös

2 Käsiteltävä asia liittyy Romanian oikeuslaitoksen ja korruption torjunnan alalla toteuttamaan laajaan uudistukseen, jota on vuodesta 2007 lähtien seurattu Euroopan unionin tasolla yhteistyötä ja Romanian edistymisen seurantaa koskevan järjestelmän perustamisesta tiettyjen arviointiperusteiden täyttämiseksi oikeuslaitoksen uudistamisen ja korruption torjunnan alalla 13.12.2006 eli Romanian liittyessä unioniin tehdyllä komission päätöksellä 2006/928/EY (EUVL 2006, L 354, s. 56) käyttöön otetun yhteistyötä ja edistymisen seurantaa koskevan järjestelmän avulla.

3 Kantaja on 14.11.2018 perustettu syyttäjien ammatillinen yhdistys, jonka tarkoituksena on varmistaa oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen Romaniassa takaamalla muun muassa syyttäjien oikeuksien kunnioittaminen ja heidän riippumattomuutensa.

4 Euroopan yhteisöjen komissio teki 13.12.2006 päätöksen 2006/928 muun muassa Bulgarian tasavallan ja Romanian liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan (EUVL 2005, L 157, s. 203; jäljempänä liittymisasiakirja) 37 ja 38 artiklan nojalla. Kyseisissä artikloissa annetaan komissiolle toimivalta toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä siinä tapauksessa, että on välitön riski sisämarkkinoiden vakavasta toimintahäiriöstä, joka liittyy siihen, ettei Romania noudata liittymisneuvottelujen yhteydessä annettuja sitoumuksia, tai vastaavasti välitön riski siitä, että Romania vakavasti laiminlyö vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevan unionin oikeuden noudattamisen.

5 Kuten unionin tuomioistuin esitti muun muassa 18.5.2021 antamassaan tuomiossa Asociaţia ”Forumul Judecătorilor din România” ym. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, 157 ja 158 kohta), päätös 2006/928 on tällainen toimenpide, joka on toteutettu liittymisasiakirjan 37 ja 38 artiklassa tarkoitetun kaltaisten välittömien riskien vuoksi. Kuten sen Bulgarian ja Romanian unioniin liittymiseen valmistautumisen edistymisestä 26.9.2006 antamasta seurantakertomuksesta (KOM(2006) 549 lopullinen), johon päätöksen 2006/928 johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa viitataan, ilmenee, komissio totesi Romanialla olleen puutteita erityisesti oikeuslaitoksen ja korruption torjunnan alalla ja ehdotti Euroopan unionin neuvostolle näiden puutteiden korjaamiseksi, että Romanian unioniin liittymisen edellytykseksi asetetaan yhteistyötä ja edistymisen seurantaa koskevan järjestelmän käyttöönotto.

6 Päätöksen 2006/928 liitteessä ilmaistiin neljä arviointiperustetta, jotka Romanian oli täytettävä muun muassa oikeuslaitoksen uudistamisen ja korruption torjunnan alalla mainittujen puutteiden korjaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että lainvalvontaelimet voivat toteuttaa ja

soveltaa sisämarkkinoiden sekä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen toimivuuden parantamiseksi hyväksyttyjä toimenpiteitä. Ensimmäinen näistä arviointiperusteista kuului seuraavasti:

”[Romanian tehtävänä on] oikeudellisen menettelyn muuttaminen aiempaa avoimempaan ja tehokkaampaan suuntaan parantamalla ylimmän tuomarineuvoston valmiuksia ja vastuuvelvollisuutta [sekä] raportoiminen uuden siviiliprosessilain ja rikosprosessilain vaikutuksista ja vaikutusten seuranta”.

7 Päätöksen 2006/928 1 ja 2 artiklassa määrättiin, että Romanian oli annettava komissiolle vuosittain kertomus kunkin liitteessä säädetyn arviointiperusteen osalta saavuttamastaan edistyksestä. Komission oli puolestaan esitettävä vähintään kuuden kuukauden välein Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomukset, jotka sisältävät sen omat huomautukset ja päätelmät Romanian kertomuksista.

8 Päätöksen 2006/928 4 artiklan mukaan kyseinen päätös oli osoitettu kaikille jäsenvaltioille, joihin myös Romania kuului liittymisestään alkaen.

9 Saman päätöksen yhdeksännen perustelukappaleen mukaan päätös kumotaan, kun kaikki arviointiperusteet on täytetty.

10 Komissio antoi 15.9.2023 riidanalaisen päätöksen.

11 Kuten riidanalaisen päätöksen johdanto-osan seitsemännestä, kahdeksannesta ja yhdeksännestä perustelukappaleesta ilmenee, komissio katsoi lähinnä, että kun otetaan huomioon Romanian yhteistyötä ja edistymisen seurantaa koskevan järjestelmän puitteissa saavuttama edistys, sellaisena kuin se oli todettu komission 22.11.2022 Euroopan parlamentille ja neuvostolle antamassa kertomuksessa (COM(2022) 664 final), ja erityisesti edistys oikeuslaitoksen riippumattomuuden ja tehokkuuden vahvistamisessa sen perusteellisen uudistamisen avulla, Romania oli noudattanut unioniin liittyessään antamiaan sitoumuksia ja täyttänyt tyydyttävästi päätöksessä 2006/928 määritetyt neljä arviointiperustetta.

12 Kuten riidanalaisen päätöksen johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan, komissio jatkaa sekä Romanian että muiden jäsenvaltioiden toteuttamien uudistusten seurantaa komission 17.7.2019 parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle antamalla tiedonannolla, jonka otsikko oli ”Oikeusvaltioperiaatteen lujittaminen unionissa”, käynnistämän vuotuisen oikeusvaltiosyklin avulla. Oikeusvaltiosykliin kuului komission vuotuinen oikeusvaltiokertomus, joka sisältää muun muassa jäsenvaltioille tarkoitettuja suosituksia.

13 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklan mukaan päätös 2006/928 kumotaan.

Asianosaisten vaatimukset

14 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

15 Komissio vaatii unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 130 artiklan 1 kohdan nojalla esittämässään oikeudenkäyntiväitteessä, että unionin yleinen tuomioistuin

– jättää kanteen tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut

16 Kantaja vaatii oikeudenkäyntiväitteestä esittämissään huomautuksissa, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää komission oikeudenkäyntiväitteen

– toissijaisesti käsittelee oikeudenkäyntiväitteen pääasian yhteydessä

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntiväitteestä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

17 Romania toimitti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 22.2.2024 työjärjestyksen 143 artiklan nojalla väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia.

Oikeudellinen arviointi

18 Unionin yleinen tuomioistuin voi työjärjestyksensä 130 artiklan 1 ja 7 kohdan nojalla pääasian käsittelyä aloittamatta ratkaista vastaajan pyynnöstä, onko kanne jätettävä tutkimatta toimivallan puuttumisen vuoksi tai muusta syystä. Koska komissio on nyt käsiteltävässä asiassa pyytänyt unionin yleistä tuomioistuinta ratkaisemaan, onko kanne jätettävä tutkimatta, ja koska unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että sillä on asian asiakirja-aineiston perusteella riittävät tiedot, se päättää ratkaista pyynnön asian käsittelyä aloittamatta.

19 Komissio esittää kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista koskevan oikeudenkäyntiväitteen ja katsoo ensisijaisesti, ettei riidanlainen päätös koske kantajaa tai sen jäsentä suoraan. Toissijaisesti se katsoo, että riidanalainen päätös ei ole SEUT 263 artiklan neljännen kohdan kolmannessa virkkeenosassa tarkoitettu sääntelytoimi eikä se koske kantajaa eikä sen jäsentä erikseen.

20 Kantaja kiistää kyseiset väitteet. Lisäksi se väittää siltä osin, voidaanko sen kanne ottaa tutkittavaksi sekä sen omissa nimissä että syyttäjien, joiden etua se puolustaa, nimissä nostettuna, että nyt käsiteltävän asian erityispiirteet huomioon ottaen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, sellaisena kuin ne ilmenevät nykyisestä oikeuskäytännöstä, olisi lievennettävä.

21 Aluksi on muistutettava, että SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa kanteen hänelle osoitetusta säädöksestä tai säädöksestä, joka koskee häntä suoraan ja erikseen, sekä sääntelytoimesta, joka koskee häntä suoraan ja joka ei edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä.

22 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että riidanalaista päätöstä ei ole osoitettu kantajalle SEUT 263 artiklan neljännen kohdan ensimmäisessä vaihtoehdossa tarkoitetulla tavalla.

23 Niinpä on ratkaistava, koskeeko riidanalainen päätös kantajaa tai jotakin sen jäsentä suoraan.

24 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhdistysten nostamat kumoamiskanteet voidaan ottaa tutkittavaksi kolmentyyppisissä tilanteissa eli ensinnäkin silloin, kun lain säännöksessä nimenomaisesti tunnustetaan ammattiyhdistyksille menettelyllisiä oikeuksia, toiseksi silloin, kun yhdistys edustaa sellaisten jäsentensä etuja, jotka olisivat itse oikeutettuja nostamaan kanteen, ja kolmanneksi silloin, kun yhdistys voidaan yksilöidä sen perusteella, että toimi koskee yhdistyksen omia etuja yhdistyksenä muun muassa siksi, että kumottavaksi vaadittu toimi on vaikuttanut sen asemaan neuvottelijana (ks. määräys 8.5.2019, Carvalho ym. v. parlamentti ja neuvosto, T-330/18, ei julkaistu, EU:T:2019:324, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Kantajan omissa nimissään nostaman kanteen tutkittavaksi ottaminen

25 Kantaja väittää aluksi olevansa virallisesti tunnustettu syyttäjiä edustava yhdistys, jonka tehtävänä on puolustaa oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja yleisemmin oikeusvaltion arvoa. Kun otetaan huomioon sen rooli SEU 2 ja 19 artiklan noudattamisen varmistamisessa, sillä on mielestään institutionaalinen intressi puolustaa oikeusvaltion arvoa sekä menettelyllinen intressi kyseisen arvon kunnioittamista ja vahvistamista koskevissa oikeudenkäynneissä. Kantaja oli mielestään komission tärkeä keskustelukumppani yhteistyötä ja edistymisen seurantaa koskevassa järjestelmässä harjoitetun seurannan ja kertomusten laatimisen osalta, joten päätöksen 2006/928 kumoaminen kuulematta sitä etukäteen loukkasi sen luottamuksensuojaa. Kantaja väittää vielä, että riidanalainen päätös koskee sitä suoraan, koska päätöksen 2006/928 kumoaminen vaarantaa sen oikeusvaltion suojaamiseksi tekemän työn.

26 Komissio kiistää kantajan perustelut.

27 Edellä 24 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetun ensimmäisentyyppisen tilanteen osalta kantaja ei vetoa sellaisten säännösten olemassaoloon, joissa sille tunnustettaisiin nimenomaisesti menettelyllisiä oikeuksia, eikä minkään asiakirja-aineistoon sisältyvän seikan perusteella voida päätellä, että tällaisia säännöksiä olisi olemassa.

28 Jos edellä 25 kohdassa mainittuja kantajan väitteitä on tulkittava siten, että syyttäjien tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi erityisesti SEU 2 artiklassa vahvistetun oikeusvaltion arvon kannalta kantajalle olisi myönnettävä tiettyjä menettelyllisiä oikeuksia, on lisäksi mainittava, että missään säännöksessä ei ole annettu kantajalle oikeuksia tällaisen suojan varmistamiseksi yhteistyötä ja seurantaa koskevan järjestelmän yhteydessä. Niinpä sen kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi edellä 24 kohdassa tarkoitetun ensimmäisentyyppisen tilanteen perusteella.

29 Edellä 24 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetusta kolmannentyyppisestä tilanteesta, joka koskee toimen vaikutusta yhdistysten omiin intresseihin muun muassa neuvottelijoina, on todettava, että kantaja ei ole vedonnut omalla kohdallaan tällaiseen vaikutukseen vaan ainoastaan korostanut rooliaan komission keskustelukumppanina yhteistyötä ja seurantaa koskevassa järjestelmässä.

30 Kantajan rooli komission ”keskustelukumppanina” tällaisessa yhteydessä ei kuitenkaan riitä siihen, että sitä voitaisiin pitää edellä 24 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuna neuvottelijana riidanalaisen päätöksen antamisen erityisessä asiayhteydessä. Niinpä sen kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi myöskään kyseisessä kohdassa tarkoitetun kolmannentyyppisen tilanteen perusteella.

31 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että kantaja ei täytä edellä 24 kohdassa mainittuihin ensimmäisen- ja kolmannentyyppiseen tilanteeseen liittyviä edellytyksiä eikä sen omissa nimissään nostamaa kannetta voida siten ottaa tutkittavaksi.

32 Tätä päätelmää ei voida sitä paitsi kyseenalaistaa sillä kantajan väitteellä, jonka mukaan päätöksen 2006/928 kumoaminen riidanalaisella päätöksellä loukkasi sen luottamuksensuojaa.

33 Tältä osin on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus vedota luottamuksensuojan periaatteeseen on kaikilla henkilöillä, joille on unionin toimielimen toiminnan vuoksi syntynyt perusteltuja odotuksia, jotka perustuvat unionin toimielimen hänelle antamiin täsmällisiin vakuutteluihin. Tällaisia vakuutteluja ovat niiden antamistavasta riippumatta täsmälliset, ehdottomat ja yhtäpitävät tiedot, jotka on saatu toimivaltaisilta ja luotettavilta tahoilta. Sitä vastoin kyseisen periaatteen loukkaamiseen ei voida vedota, jos hallinto ei ole antanut täsmällisiä vakuutteluja (ks. tuomio 8.5.2024, VB v. EKP, T-124/23, ei julkaistu, EU:T:2024:294, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Nyt käsiteltävässä asiassa kantaja ei ole kuitenkaan selittänyt, millaisia edellä 33 kohdassa tarkoitettuja täsmällisiä, ehdottomia ja yhtäpitäviä vakuutteluja komissio olisi antanut sille siitä, ettei päätöstä 2006/928 kumota. Lisäksi on katsottava, että kyseisen päätöksen kumoaminen oli ennakoitavissa, koska liittymisasiakirjan 37 artiklan toisen kohdan ja 38 artiklan toisen kohdan mukaan yhteistyötä ja seurantaa koskeva järjestelmä oli otettu käyttöön vain väliaikaisena toimenpiteenä.

Kantajan jäsentensä, joiden etuja se puolustaa, nimissä nostaman kanteen tutkittavaksi ottaminen

35 Edellä 24 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetun toisentyyppisen tilanteen mukaan yhdistyksillä on asiavaltuus silloin, kun ne edustavat sellaisten jäsentensä etuja, joilla itsellään on asiavaltuus.

36 Nyt käsiteltävässä asiassa kantaja väittää lähinnä, että riidanalainen päätös koskee suoraan sen jäseniä syyttäjien asemassaan, koska yhteistyötä ja seurantaa koskevan järjestelmän kumoamisen seurauksena heihin voisi kohdistua enemmän kurinpitomenettelyjä.

37 Lisäksi se tukeutuu unionin tuomioistuimen 18.5.2021 antamassaan tuomiossa Asociația ”Forumul Judecătorilor din România” ym. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, 249 kohta) esittämään toteamukseen, jonka mukaan päätöksen 2006/928 liitteessä tarkoitetuilla arviointiperusteilla on välitön oikeusvaikutus, ja katsoo, että kyseisillä arviointiperusteilla annetaan syyttäjille oikeuksia, joilla on välitön oikeusvaikutus ja joihin nämä voivat vedota muun muassa riitauttaakseen perusteettomat kurinpitotoimet.

38 Päätöksen 2006/928 kumoaminen rajoittaisi siten kantajan mukaan oikeuksia, joihin tällaisten kurinpitotoimien kohteena olevat syyttäjät voisivat vedota puolustuksekseen. Kantaja lisää vielä, että vaikka sen jäsenet voivat edelleen vedota SEU 19 artiklan 1 kohtaan ja SEUT 325 artiklan 1 kohtaan puolustautuakseen lainvastaisia kurinpitotoimia vastaan, näissä määräyksissä annetut oikeudet ovat vähemmän tehokkaita ja vähemmän laajoja kuin oikeudet, jotka sen jäsenillä on yhteistyötä ja seurantaa koskevan järjestelmän perusteella.

39 Tältä osin kantaja väittää lähinnä, että päätöksen 2006/928 aineellinen soveltamisala oli laajempi kuin SEUT 325 artiklan 1 kohdan, koska kolmesta viimeisestä arviointiperusteesta johtuva Romanian velvollisuus torjua tehokkaasti korruptiota ja erityisesti korkean tason korruptiota ei rajoittunut unionin taloudellisia etuja vahingoittavaan korruptioon. Niinpä päätös 2006/928 varmisti kantajan mukaan paremmin Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) soveltamisen, koska sen ansiosta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu unionin oikeuden soveltamista koskeva edellytys täyttyi.

40 Komissio kiistää kantajan perustelut.

41 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että jotta kanteen kohteena oleva toimenpide koskisi luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä suoraan, kahden kumulatiivisen edellytyksen on täytyttävä, eli yhtäältä kyseisellä toimenpiteellä on oltava välittömiä vaikutuksia kyseisen henkilön oikeusasemaan ja toisaalta se ei saa jättää sen adressaateille, joiden tehtävänä on sen toimeenpano, ollenkaan harkintavaltaa, jolloin toimeenpano on puhtaasti automaattista ja perustuu yksinomaan unionin lainsäädäntöön edellyttämättä välissä olevien sääntöjen soveltamista (ks. tuomio 12.7.2022, Nord Stream 2 v. parlamentti ja neuvosto. C-348/20 P, EU:C:2022:548, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Sen määrittämiseksi, onko toimella vaikutuksia henkilön oikeusasemaan ja voidaanko siitä näin ollen nostaa SEUT 263 artiklan nojalla kumoamiskanne, on tarkasteltava kyseisen toimen asiasisältöä ja arvioitava mainittuja vaikutuksia kyseisen toimen sisällön kaltaisten objektiivisten kriteerien nojalla ottamalla tarvittaessa huomioon toimen antamisen asiayhteys ja toimen toteuttaneen toimielimen toimivalta (ks. vastaavasti tuomio 12.7.2022, Nord Stream 2 v. parlamentti ja neuvosto, C-348/20 P, EU:C:2022:548, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Nyt käsiteltävässä asiassa on aluksi todettava, että koska riidanalaisella päätöksellä kumottiin päätös 2006/928, sitä on tutkittava päätöksen 2006/928 kohteen, asiasisällön ja oikeudellisen ja tosiasiallisen asiayhteyden valossa (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 24.10.2019, EPSU ja Goudriaan v. komissio, T-310/18, EU:T:2019:757, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tästä seuraa, että riidanalaisella päätöksellä voi olla välittömiä oikeusvaikutuksia kantajan jäseninä olevien Romanian syyttäjien tilanteeseen vain, jos päätöksellä 2006/928 itsellään saattoi olla tällaisia vaikutuksia.

44 Ensinnäkin päätöksen 2006/928 kohteesta ja asiayhteydestä, jossa se annettiin, on todettava, että kuten kyseisen päätöksen johdanto-osan neljännestä ja kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, yhteistyötä ja seurantaa koskevan järjestelmän käyttöönotolla ja arviointiperusteiden vahvistamisella pyrittiin loppuunsaattamaan Romanian liittyminen unioniin korjaamalla komission ennen sen liittymistä erityisesti oikeuslaitoksen ja korruption torjunnan alalla toteamat puutteet.

45 Kuten unionin tuomioistuin täsmensi erityisesti 18.5.2021 antamassaan tuomiossa Asociația ”Forumul Judecătorilor din România” ym. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, 170 kohta), näillä arviointiperusteilla konkretisoidaan Romanian silloin, kun sen liittymisneuvottelut 14.12.2004 päätettiin, antamat erityiset sitoumukset ja sen hyväksymät vaatimukset, jotka sisältyvät liittymisasiakirjan liitteeseen IX ja koskevat muun muassa kyseisiä aloja.

46 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklasta, luettuna yhdessä sen johdanto-osan seitsemännen, kahdeksannen ja yhdeksännen perustelukappaleen kanssa, ilmenee päätöksen kohteen ja asiayhteyden osalta, että riidanalaisella päätöksellä kumotaan päätös 2006/928 siitä syystä, että komissio oli katsonut, että Romania oli noudattaneen unioniin liittymisensä yhteydessä antamiaan sitoumuksia ja että kyseisen päätöksen liitteessä määritetyt neljä arviointiperustetta oli täytetty tyydyttävästi.

47 Toiseksi on todettava päätöksen 2006/928 sisällön osalta, että kuten edellä 6 ja 7 kohdassa korostettiin, kyseisessä päätöksessä olennaisilta osin asetettiin Romanialle velvollisuus täyttää sen liitteessä mainitut arviointiperusteet ja esittää vuosittain komissiolle sen 1 artiklan ensimmäisessä kohdassa mainittu kertomus tältä osin saavuttamastaan edistyksestä. Lisäksi päätöksen 2 artiklassa asetettiin komissiolle velvollisuus laatia kertomuksia, joissa analysoidaan ja arvioidaan Romanian edistymistä arviointiperusteiden osalta.

48 Riidanalaisen päätöksen sisällöstä on todettava, että sen johdanto-osan neljännessä, viidennessä, kuudennessa, seitsemännessä ja kahdeksannessa perustelukappaleessa kuvataan Romanian yhteistyötä ja seurantaa koskevan järjestelmän puitteissa saavuttaman edistyksen vaiheet, jotka ovat pohjana sen johdanto-osan yhdeksännessä perustelukappaleessa esitetylle päätelmälle, jonka mukaan päätöksessä 2006/928 määritetyt arviointiperusteet oli täytetty tyydyttävästi. Kuten edellä 12 kohdassa korostetaan, riidanalaisen päätöksen johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan lisäksi olennaisilta osin, että komissio jatkaa vaadittujen uudistusten seurantaa eri jäsenvaltioissa, myös Romaniassa, vuotuisen oikeusvaltiosyklin avulla.

49 On lisättävä, että unionin tuomioistuin totesi 18.5.2021 antamansa tuomion Asociația ”Forumul Judecătorilor din România” ym. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393) 166 ja 167 kohdassa ensin, että SEUT 288 artiklan neljännen kohdan nojalla annettuna päätöksenä päätös 2006/928 ”[velvoitti] kaikilta osiltaan” Romaniaa, ja täsmensi tämän jälkeen sekä arviointiperusteiden että kertomusten, jotka komissio laatii kyseisen päätöksen 2 artiklan perusteella, oikeusvaikutukset.

50 Unionin tuomioistuin totesi arviointiperusteiden oikeusvaikutuksista 18.5.2021 annetun tuomion Asociaia ”Forumul Judecătorilor din România” ym. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393) 172 kohdassa, että kyseiset tavoitteet sitovat Romaniaa, joten kyseisellä jäsenvaltiolla on erityinen velvollisuus saavuttaa ne ja toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet niiden saavuttamiseksi mahdollisimman pian. Se totesi myös, että Romanian oli pidättäydyttävä toteuttamasta toimenpiteitä, jotka saattaisivat vaarantaa mainittujen tavoitteiden saavuttamisen. Unionin tuomioistuin täsmensi lisäksi kyseisen tuomion 249 kohdassa, että tavoitteet on muotoiltu selvin ja täsmällisin sanamuodoin eikä niihin liity mitään ehtoja, joten niillä on välitön oikeusvaikutus.

51 Unionin tuomioistuin totesi komission päätöksen 2006/928 2 artiklan perusteella laatimien kertomusten oikeusvaikutuksista, että kertomuksissa esitettiin vaatimuksia Romanialle ja annettiin sille suosituksia arviointiperusteiden täyttämiseksi. SEU 4 artiklan 3 kohdassa ilmaistun vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti Romanian oli otettava mainitut vaatimukset ja suositukset asianmukaisesti huomioon, ja sen oli pidättäydyttävä toteuttamasta tai pitämästä voimassa arviointiperusteiden kattamilla aloilla sellaisia toimenpiteitä, jotka olisivat saattaneet vaarantaa näiden samojen vaatimusten ja suositusten mukaisen tuloksen.

52 Edellä 44, 47 ja 49–51 kohdassa esiin tuoduista seikoista ilmenee yksiselitteisesti, että päätöksessä 2006/928 ainoastaan asetettiin Romanialle velvoitteita, jotka muodostuvat ensinnäkin kyseisen päätöksen liitteessä määriteltyjen arviointiperusteiden täyttämisen edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisesta, toiseksi komissiolle vuosittain esitettävistä kertomuksista tältä osin saavutetusta edistyksestä ja kolmanneksi komission omissa kertomuksissaan esittämien vaatimusten ja suositusten asianmukaisesta huomioon ottamisesta.

53 Tästä seuraa, että toisin kuin kantaja väittää, päätöksellä 2006/928 ei annettu sen jäsenille mitään oikeuksia, joten sillä ei voida katsoa olevan välittömiä vaikutuksia heidän oikeusasemaansa. Sillä, että unionin tuomioistuin katsoi, että päätöksen liitteessä tarkoitetuilla arviointiperusteilla oli välitön vaikutus, ei voi olla merkitystä tältä osin.

54 Tämän päätelmän tueksi on ensinnäkin mainittava, että – toisin kuin kantaja väittää – se, että unionin tuomioistuin on tunnustanut arviointiperusteiden välittömän oikeusvaikutuksen, ei voi sellaisenaan tarkoittaa sitä, että arviointiperusteet antaisivat välttämättä syyttäjille vastaavat oikeudet, joihin nämä voisivat vedota suoraan kansallisessa tuomioistuimessa.

55 Tässä yhteydessä on muistutettava unionin tuomioistuimen katsoneen vakiintuneesti, että ”aina kun [unionin toimen] säännökset ovat sisällöltään ehdottomia ja riittävän täsmällisiä – –, näihin – – säännöksiin voidaan vedota kaikkia [kyseisen toimen] vastaisia kansallisia säännöksiä vastaan tai siltä osin kuin näissä – – säännöksissä määritellään oikeuksia, joihin yksityiset voivat vedota suhteessa valtioon” (ks. vastaavasti tuomio 19.1.1982, Becker, 8/81, EU:C:1982:7, 25 kohta ja tuomio 28.11.2013, MDDP, C-319/12, EU:C:2013:778, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

56 Konjunktion ”tai” käyttö merkitsee sitä, että välittömän oikeusvaikutuksen periaatetta ei tulkita yksinomaan 5.2.1963 annettuun tuomioon van Gend & Loos (26/62, EU:C:1963:1) perustuvasta oikeuskäytännöstä ilmenevällä tavalla, vaan myös edellytyksenä kansallisten tuomioistuinten toimivallalle jättää soveltamatta kaikkia unionin oikeuden vastaisia kansallisia säännöksiä tai oikeuskäytäntöä. Siitä, että 18.5.2021 annetun tuomion Asociaia ”Forumul Judecătorilor din România” ym. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393) 249 kohtaa luetaan asiassa C-195/19 esitetyn kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen sanamuodon ja unionin tuomioistuimen mainitusta kysymyksestä esittämän arvioinnin valossa, ilmenee kuitenkin, että unionin tuomioistuin tarkoitti tunnustaa arviointiperusteiden välittömän oikeusvaikutuksen jälkimmäisen näkökulman osalta.

57 Tästä seuraa, ettei voida hyväksyä kantajan väitettä, jonka mukaan arviointiperusteilla annetaan niiden välittömän oikeusvaikutuksen vuoksi syyttäjille oikeuksia, joihin nämä voisivat vedota kansallisissa tuomioistuimissa riitauttaakseen muun muassa laittomat kurinpitotoimet. Tältä osin on todettava, ettei kantaja ole yksilöinyt mitään erityistä oikeutta, joka olisi väitetysti myönnetty syyttäjille tai tarkemmin sanottuna sen jäsenille.

58 Toiseksi se, että unionin tuomioistuin on katsonut, että arviointiperusteilla on välitön oikeusvaikutus, ei tarkoita, että niillä olisi kantajan väittämiä välittömiä vaikutuksia sen jäsenten oikeusasemaan ja että sama koskisi siten arviointiperusteiden kumoamista.

59 Tältä osin on aluksi todettava, että arviointiperusteiden välitön oikeusvaikutus ei voi merkitä sitä, että yksityiset voisivat riitauttaa tällaisten tavoitteiden poistamisen osoittamatta, että tällaisella poistamisella sellaisenaan heikennetään suoraan ja erikseen niiden oikeusasemaa, mitä tässä tapauksessa ei ole osoitettu.

60 Tämän jälkeen on muistutettava, että unionin tuomioistuimet ovat jo todenneet, että kysymystä siitä, koskeeko unionin toimi yksityistä, jolle sitä ei ole osoitettu, suoraan, on arvioitava sekä kyseisen toimen kohteen (ks. vastaavasti tuomio 3.4.2003, Royal Philips Electronics v. komissio, T-119/02, EU:T:2003:101, 276 kohta) että toimesta ilmenevän asiaan sovellettavan säännöstön kannalta. Jos mainittuun toimeen sisältyvistä säännöksistä seuraa, että sen vaikutukset rajoittuvat unionin ja vastaanottajana olevan jäsenvaltion suhteisiin, toimen ei voida katsoa tuottavan yksityisiin ulottuvia oikeusvaikutuksia (ks. vastaavasti tuomio 4.5.2017, Green Source Poland v. komissio, T-512/14, EU:T:2017:299, 35, 37 ja 45–64 kohta).

61 Nyt käsiteltävässä asiassa edellä 44, 45 ja 47 kohdassa esiin tuoduista seikoista ilmenee yksiselitteisesti, että päätöksen 2006/928 tavoitteena oli varmistaa, että Romania korjaa ennen unioniin liittymistä todetut puutteet erityisesti oikeuslaitoksen ja korruption torjunnan alalla liittymisprosessin loppuunsaattamiseksi. Kyseiseen päätökseen sisältyvistä määräyksistä ilmenee yhtä selkeästi, että sen vaikutukset rajoittuivat unionin ja Romanian välisiin suhteisiin ilman, että kyseinen päätös koskisi suoraan tai välillisesti yksityisiä, syyttäjät mukaan lukien.

62 Lisäksi itse arviointiperusteiden sanamuoto antaa ymmärtää, että vaikka tavoitteet koskivat muun muassa oikeuslaitoksen järjestämistä Romaniassa, niillä ei kuitenkaan ollut tarkoitus olla välittömiä vaikutuksia Romanian syyttäjien oikeusasemaan, vaikka – kun otetaan huomioon näiden tavoitteiden välitön oikeusvaikutus – kansallinen tuomioistuin saattoi viran puolesta tai yksityisten, mukaan lukien syyttäjien, pyynnöstä ottaa ennen päätöksen 2006/928 kumoamista huomioon sen, että kansallinen lainsäädäntö ja kyseinen päätös mahdollisesti ovat heidän osaltaan ristiriidassa. Päinvastainen ratkaisu johtaisi lisäksi siihen, että minkä tahansa unionin oikeussäännön, jolla katsotaan olevan välitön oikeusvaikutus, kumoaminen vaikuttaisi suoraan kaikkien niiden yksityisten oikeusasemaan, jotka saattoivat ennen kumoamista vedota mainittuun oikeussääntöön kansallista oikeussääntöä vastaan. Tällaista ensimmäisen edellytyksen, jonka mukaan toimen on koskettava yksityistä suoraan, laajentamista ei kuitenkaan voida hyväksyä.

63 On vielä mainittava, että vaikka unionin tuomioistuin on jo katsonut, että tietyissä tilanteissa harkintavalta, joka jäsenvaltioilla on unionin toimen säännöksen täytäntöönpanossa, ei voi sellaisenaan riittää siihen, että katsottaisiin, ettei kyseisellä määräyksellä ole välitöntä oikeusvaikutusta (ks. vastaavasti tuomio 21.3.2013, Salzburger Flughafen, C-244/12, EU:C:2013:203, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 14.1.2021, RTS infra ja Aannemingsbedrijf Norré-Behaegel, C-387/19, EU:C:2021:13, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 8.3.2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Välitön oikeusvaikutus), C-205/20, EU:C:2022:168, 16–25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), sen oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että harkintavallan olemassaolo estää ensimmäisen edellytyksen, jonka mukaan toimen on koskettava yksityistä suoraan, täyttymisen (ks. vastaavasti tuomio 12.7.2022, Nord Stream 2 v. parlamentti ja neuvosto. C-348/20 P, EU:C:2022:548, 74 ja 76 kohta).

64 Nyt käsiteltävässä asiassa niiden toimenpiteiden luonteesta, jotka Romanian oli toteutettava päätöksen 2006/928 täytäntöön panemiseksi, ilmenee siltä osin kuin ne koskivat muun muassa sen oikeuslaitoksen järjestämiseen liittyviä näkökohtia, että Romanialla oli harkintavaltaa kyseisten toimenpiteiden toteuttamisessa. Tältä osin on muistutettava, että unionin tuomioistuin on todennut vakiintuneesti, että oikeuslaitoksen järjestäminen jäsenvaltioissa kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, ja täsmentänyt, että jäsenvaltioiden on tätä toimivaltaa käyttäessään

noudatettava unionin oikeuteen perustuvia velvoitteitaan (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (Ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

65 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että päätöksellä 2006/928 ei ollut välittömiä vaikutuksia kantajan jäsenten oikeusasemaan.

66 Koska – kuten edellä 43 kohdassa mainittiin – riidanalaisen päätöksen ulottuvuutta on tulkittava sillä kumotun päätöksen 2006/928 ulottuvuuden valossa, on katsottava, ettei myöskään riidanalaisella päätöksellä voida katsoa olevan välittömiä vaikutuksia kantajan jäsenten oikeusasemaan.

67 On kuitenkin muistutettava, että päätöksen 2006/928 kumoamisesta huolimatta kurinpitomenettelyjen kohteena olevat syyttäjät voivat edelleen vedota unionin oikeuteen perustuvaan oikeussuojaansa SEU 19 artiklan nojalla (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2024, Asociația ”Forumul Judecătorilor din România” (Tuomareiden ja syyttäjien yhdistykset) (C-53/23, EU:C:2024:388, 34 ja 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

68 Lisäksi kantajan perustelut, joiden mukaan sillä, että päätös 2006/928 kumottiin riidanalaisella päätöksellä, oli välittömiä vaikutuksia sen jäsenten oikeusasemaan, koska viimeksi mainitulla päätöksellä oli laajempi ulottuvuus kuin SEUT 325 artiklan 1 kohdalla, ja että päätös 2006/928 olisi siten voinut paremmin varmistaa perusoikeuskirjan soveltamisen korruption torjuntaa koskevissa asioissa, on hylättävä.

69 On nimittäin mainittava, että – kuten komissio olennaisilta osin väittää – unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevan säännöstön lisäksi unionin lainsäätäjä on antanut useita johdetun oikeuden toimia, joilla säännellään korruption torjunnan eri näkökohtia yleisesti, kuten muun muassa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla sellaisen lahjonnan, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, torjumisesta tehty yleissopimus (EYVL 1997, C 195, s. 2) ja lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla 22.7.2003 tehty neuvoston puitepäätös 2003/568/YOS (EUVL 2003, L 192, s. 54). Lisäksi on muistutettava, että 25.1.2024 annettuun tuomioon Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova (C-58/22, EU:C:2024:70, 42 kohta) johtaneessa korruptiota koskevassa asiassa, jossa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin oli esittänyt unionin tuomioistuimelta kysymyksiä muun muassa päätöksen 2006/928 liitteessä tarkoitetuista arviointiperusteista, unionin tuomioistuin katsoi, että perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu unionin oikeuden soveltamista koskeva edellytys täyttyi edellä mainitun puitepäätöksen vuoksi, eikä päätöksen 2006/928 liitteessä tarkoitettujen arviointiperusteiden mahdollisesta merkityksellisyydestä ollut tarpeen lausua. Tästä seuraa, että toisin kuin kantaja väittää, perusoikeuskirjaa sovelletaan korruption torjuntaa koskeviin asioihin päätöksen 2006/928 kumoamisesta riippumatta.

70 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että riidanalaisella päätöksellä ei ole välittömiä vaikutuksia kantajan jäsenten oikeusasemaan. Näin ollen kyseisen päätöksen ei voida katsoa koskevan kantajaa suoraan.

71 Koska SEUT 263 artiklan neljännen kohdan toisessa virkkeenosassa määrätyt edellytykset, sellaisina kuin ne palautettiin mieleen edellä 41 kohdassa, ovat kumulatiivisia, on katsottava, ettei kantajalla voi olla asiavaltuutta vaatia riidanalaisen päätöksen kumoamista, tarvitsematta ottaa kantaa kyseisessä määräyksessä tarkoitettuun toiseen edellytykseen.

72 Kantaja ei myöskään voi tukeutua SEUT 263 artiklan neljännen kohdan kolmanteen virkkeenosaan, joka koskee sääntelytoimia, sillä perusteella, että syyttäjillä, joiden etuja se puolustaa, olisi asiavaltuus tämän kolmannen lauseen perusteella. Edellytyksellä, jonka mukaan riidanalaisen toimen on koskettava kantajaa suoraan, on nimittäin sama merkitys sekä SEUT 263 artiklan neljännen kohdan toisessa virkkeenosassa että kyseisen määräyksen kolmannessa virkkeenosassa (ks. vastaavasti tuomio 12.7.2022, Nord Stream 2 v. parlamentti ja neuvosto. C-348/20 P, EU:C:2022:548, 73 kohta). Koska riidanalainen päätös ei koske kantajaa suoraan, ei siten ole tarpeen tutkia, onko riidanalainen päätös SEUT 263 artiklan neljännen kohdan kolmannessa virkkeenosassa tarkoitettu sääntelytoimi.

73 Edellä esitetyn perusteella – ja kun otetaan huomioon, että syyttäjät, joiden etuja kantaja puolustaa, eivät itse voi nostaa kannetta – kantaja ei myöskään täytä edellytyksiä sille, että sen kanne voitaisiin ottaa tutkittavaksi edellä 24 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetun toisentyyppisen tilanteen perusteella.

Tutkittavaksi ottamisen edellytysten lieventäminen

74 Kantajan mukaan kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä olisi nyt käsiteltävänä olevan asian kaltaisissa olosuhteissa lievennettävä. Se nimittäin katsoo, että tutkittavaksi ottamisen edellytysten joustavan soveltamisen tekevät välttämättömäksi muun muassa tehokasta oikeussuojaa ja oikeusvaltiota, joka on unionin perustana oleva arvo ja osa sen identiteettiä, koskevat pakottavat vaatimukset. Lisäksi kantaja katsoo tukeutuen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 9.4.2024 antamaan tuomioon asiassa Verein Klimaseniorinnen Schweiz ym. v. Sveitsi (CE:ECHR:2024:0409JUD005360020), jossa kyseinen tuomioistuin tunnusti Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappaleen nojalla asiavaltuuden tehokkaiden ilmastonsuojelutoimenpiteiden edistämistä ja toteuttamista varten perustetulle yhdistykselle, olennaisilta osin, että koska oikeusvaltion arvon suojaamiseen liittyvät seikat ovat yhtä tärkeitä kuin ilmaston suojeluun liittyvät seikat, kyseiseen tuomioon perustuvaa lähestymistapaa on sovellettava soveltuvin osin nyt käsiteltävässä asiassa. Yhdistysten asiavaltuutta koskevien vaatimusten yhdenmukaistaminen on sen mielestä suositeltavaa myös, kun otetaan huomioon unionin liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen.

75 On mainittava, että vaikka SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa asetettuja tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä on toki tulkittava tehokasta oikeussuojaa koskevan perusoikeuden valossa, tällainen tulkinta ei saa johtaa perussopimuksessa nimenomaisesti määrättyjen edellytysten sivuuttamiseen (ks. tuomio 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 98 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 28.4.2015, T & L Sugars ja Sidul Açúcares v. komissio, C-456/13 P, EU:C:2015:284, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

76 Erityisesti on todettava, että perusoikeuskirjan 47 artiklassa annetun suojan tarkoituksena ei ole muuttaa perussopimuksissa määrättyä tuomioistuinvalvontaa koskevaa järjestelmää eikä etenkään sääntöjä, jotka koskevat unionin tuomioistuimissa nostettavien suorien kanteiden tutkittavaksi ottamista (ks. tuomio 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto. C-583/11 P, EU:C:2013:625, 97 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

77 Perusoikeuskirjan 47 artiklassa annettu suoja ei myöskään edellytä, että yksityisellä on oltava ehdoton oikeus nostaa unionin toimista kumoamiskanne suoraan unionin tuomioistuimissa (tuomio 28.10.2020, Associazione GranoSalus v. komissio, C-313/19 P, ei julkaistu, EU:C:2020:869, 62 kohta).

78 Kuten edellä 31 ja 73 kohdasta ilmenee, kantaja ei voi nyt käsiteltävässä asiassa väittää omissa nimissään eikä niiden jäsentensä nimissä, joiden etuja se ajaa, että riidanalainen päätös koskisi sitä suoraan.

79 Lisäksi kantajan viittauksesta lähestymistapaan, jota Euroopan ihmisoikeustuomioistuin noudatti Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen osalta edellä 74 kohdassa mainitussa tuomiossa, on riittävää muistuttaa, että vaikka – kuten SEU 6 artiklan 3 kohdassa vahvistetaan – Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tunnustetut perusoikeudet ovat yleisinä periaatteina osa unionin oikeutta ja vaikka perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdassa määrätään, että siltä osin kuin perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taattuja oikeuksia, niiden merkitys ja kattavuus ovat samat kuin mainitussa yleissopimuksessa, Euroopan ihmisoikeussopimusta ei voida pitää – niin kauan kuin unioni ei ole siihen liittynyt – muodollisesti unionin oikeusjärjestykseen sisältyvänä oikeudellisena välineenä. Perusoikeuskirjan 52 artiklan selityksissä todetaan, että kyseisen artiklan 3 kohdan tarkoituksena on varmistaa tarvittava johdonmukaisuus perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen välillä, ”sanotun kuitenkaan vaikuttamatta unionin oikeuden ja Euroopan unionin tuomioistuimen riippumattomuuteen” (ks. tuomio 2.9.2021, LG ja MH (Itsepesu), C-790/19, EU:C:2021:661, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

80 Niinpä kantajan vaatima tutkittavaksi ottamisen edellytysten lieventäminen merkitsisi tosiasiassa sitä, että SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa nimenomaisesti ilmaistu edellytys, jonka mukaan toimen on koskettava kantajaa suoraan, sivuutettaisiin, mikä olisi vastoin edellä 75 kohdassa mainittua oikeuskäytäntöä.

81 On lisättävä, että kuten SEU 19 artiklan 1 kohdasta ilmenee, unionin oikeusjärjestyksen noudattamista koskevan tuomioistuinvalvonnan varmistavat paitsi unionin tuomioistuin myös jäsenvaltioiden tuomioistuimet. Yhtäältä EUT-sopimuksen 263 ja 277 artiklalla sekä toisaalta sen 267 artiklalla on nimittäin luotu täysin kattava oikeussuojakeinojen ja menettelyjen järjestelmä, jonka tarkoituksena on varmistaa unionin toimiin kohdistuva laillisuusvalvonta antamalla se unionin tuomioistuinten tehtäväksi (ks. tuomio 28.4.2015, T & L Sugars ja Sidul Açúcares v. komissio, C-456/13 P, EU:C:2015:284, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

82 Tähän perustuen on täsmennettävä, että yksityisillä on kansallisen oikeudenkäynnin yhteydessä oikeus riitauttaa tuomioistuimissa minkä tahansa sellaisen päätöksen tai muun kansallisen toimen laillisuus, joka liittyy yleisesti sovellettavan unionin toimen soveltamiseen heidän osaltaan, ja vedota tällaisen päätöksen tai toimen pätemättömyyteen (ks. tuomio 28.4.2015, T & L Sugars ja Sidul Açúcares v. komissio, C-456/13 P, EU:C:2015:284, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

83 Tästä seuraa, että pätevyyden arviointia koskeva ennakkoratkaisupyyntö on kumoamiskanteen kaltainen keino valvoa unionin toimien laillisuutta (ks. tuomio 28.4.2015, T & L Sugars ja Sidul Açúcares v. komissio, C-456/13 P, EU:C:2015:284, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

84 Tässä yhteydessä on huomautettava, että jos kansallinen tuomioistuin katsoo, että yksi tai useampi asianosaisten esittämistä tai mahdollisesti viran puolesta tutkittavista unionin toimen pätemättömyysperusteista on perusteltu, sen on lykättävä asian käsittelyä ja pyydettävä unionin

tuomioistuimelta pätevyyden arviointia ennakkoratkaisumenettelyssä, koska ainoastaan unionin tuomioistuimella on toimivalta todeta unionin toimen pätemättömyys (ks. tuomio 28.4.2015, T & L Sugars ja Sidul Açúcares v. komissio, C-456/13 P, EU:C:2015:284, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

85 Sellaisten henkilöiden osalta, jotka eivät täytä SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa vahvistettuja edellytyksiä kanteen nostamiseksi unionin tuomioistuimissa, jäsenvaltioiden on siis luotava oikeussuojakeinojen ja menettelyjen järjestelmä, jolla voidaan taata perusoikeus tehokkaaseen oikeussuojaan (ks. tuomio 28.4.2015, T & L Sugars ja Sidul Açúcares v. komissio, C-456/13 P, EU:C:2015:284, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

86 Tällainen jäsenvaltioiden velvollisuus on vahvistettu SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, jonka mukaan jäsenvaltiot ”säätävät tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla”. Tällainen velvollisuus seuraa myös perusoikeuskirjan 47 artiklasta siltä osin kuin kyse on jäsenvaltioiden toteuttamista toimenpiteistä unionin oikeuden soveltamiseksi, kuten perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetaan (ks. tuomio 28.4.2015, T & L Sugars ja Sidul Açúcares v. komissio, C-456/13 P, EU:C:2015:284, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

87 Edellä mainitun perusteella komission esittämä tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista koskeva oikeudenkäyntiväite on hyväksyttävä ja kanne jätettävä tutkimatta.

Romanian esittämä väliintulohakemus

88 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 144 artiklan 3 kohdan mukaan on niin, että jos vastaaja tekee mainitun työjärjestyksen 130 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun oikeudenkäyntiväitteen kanteen tutkimisen edellytysten tai tuomioistuimen toimivallan puuttumisesta, väliintulohakemus ratkaistaan vasta sen jälkeen, kun oikeudenkäyntiväite on hylätty tai lykätty ratkaistavaksi pääasian yhteydessä. Työjärjestyksen 142 artiklan 2 kohdan mukaan on lisäksi niin, että väliintulo menettää tarkoituksensa, jos kanne jätetään tutkimatta.

89 Koska nyt käsiteltävässä asiassa oikeudenkäyntiväite hyväksytään ja koska asian käsittely päätetään sen vuoksi tällä määräyksellä, ei Romanian esittämää väliintulohakemusta ole enää tarpeen ratkaista.

Oikeudenkäyntikulut

90 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

91 Lisäksi työjärjestyksen 144 artiklan 10 kohdan mukaisesti Romania vastaa väliintulohakemukseen liittyvistä omista kuluistaan.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) **Kanne jätetään tutkimatta.**

2) **Lausunnon antaminen Romanian väliintulohakemuksesta raukeaa.**

3) **Asociația Inițiativa pentru Justiție vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan Euroopan komission oikeudenkäyntikulut.**

4) **Romania vastaa väliintulohakemukseen liittyvistä omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Annettiin Luxemburgissa 3 päivänä helmikuuta 2025.

Kirjaaja
V. Di Bucci

Puheenjohtajan tehtäviä hoitava tuomari
P. Škvařilová-Pelzl